

DR | GENERALDIREKTØREN

Maria Rørbye Rønn
DR Byen
Emil Holms Kanal 20
DK- 0999 København C
dr.dk
08.12.2023

Klage over artikel på dr.dk.

Kær

Du har den 25. august 2023 klaget over en artikel på dr.dk Efter at redaktionen afviste din kritik, har du klaget videre til lytternes og seernes redaktør. Han har nu gennemgået sagen og skrevet en indstilling.

Jeg fremsender hermed indstillingen, hvis konklusion jeg er enig i.

Med venlig hilsen

Maria Rørbye Rønn

Kopi:

Journalen
Etikchef Anja Lundberg Andersen, DR Kultur, Børn og Unge
Seniorkonsulent Mikkel Vincentz Pedersen, LSR
Redaktionschef Niels Kvale, DR Nyheder
Led. Redaktionschef Kirsten Marie Svendsen, DR Nyheder
Redaktionschef Lars Steen Pedersen, DR Nyheder
Direktør Sandy French, DR Nyheder

Sagen kort

En læser fremdrog 14 citater og ord i en artikel på dr.dk om den amerikanske politiker Robert Kennedy Jr. som dokumentation på, at DR var partisk i sin skildring af politikeren. Klager får ikke medhold.

Gennemgang af sagen

Den 25. august 2023 klager (herefter benævnt Klager) over en artikel bragt på dr.dk den 20. august 2023. Den har overskriften: "Udskældt vaccinemodstander med et godt efternavn udfordrer Biden – men han stiller op for det forkerte parti."

Klager kritiserer brugen af den lang række ord i artiklen. Jeg har her bragt indholdet i Klagers henvendelse:

"DR's tendensordliste beskriver ord og begreber i den aktuelle nyhedsdækning, som man i en upartisk og afbalanceret nyhedsdækning skal være særlig opmærksom på". Upartisk: Som ikke (på forhånd) tager parti for nogen eller noget; som kan foretage en uvildig bedømmelse".

Hele artiklen er en lang ensidig partisk kritik af personen Robert F. Kennedy Jnr., med utallige negativt ladede ord, inklusive et foto i starten af artiklen, der kun kan efterlade en læser med et meget lidt sympatisk indtryk af Robert F Kennedy Jnr.

Alle ord i kursiv/rød er taget direkte fra artiklen.

Allerede overskriften peger i retning af at artiklen hverken er upartisk eller afbalanceret, ganske særligt når ordet "vaccinemodstander" bruges, den betegnelse har en særdeles negativ historie bag sig: "Udskældt vaccinemodstander med et godt efternavn..."

Efterfulgt af en soleklar subjektiv formulering, der samtidig lader forstå at RFK Jnr. slet ikke er bekendt med sin egen politiske historie eller ståsted: "- men han stiller op for det forkerte parti".

"Herunder et medlem af den famøse Kennedy-klan i form af Robert F. Kennedy Jr." Famøs er blot et andet ord for skandaløs. Billedstærkt ord der stempler hele Kennedyfamilien. Men alligevel skal vi have tillid til den del af familien der fordømmer Robert F. Kennedy Jnr. (RFK Jnr.): "og flere familiemedlemmer til at tage afstand til præsidentkandidaten og hans "modbydelige" og "jammerlige" udtalelse". Som så skal pensles ud med særligt følelsesstærke ord som "modbydelig" og "jammerlige". Møntet på hans udtalelser om biovåben der kan målrettes etniciteter. Et biovåben der allerede nævnes i en artikel fra 1999. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1114775/>

"Hvis du satte en citronmåne ind i det demokratiske primærvalg lige nu, så ville den få omkring ti procent i meningsmålingerne". Intet er åbenbart helligt i forhold til at karaktermyrde, her bliver RFK jnr. sammenlignet med en citronmåne, hvilket så også gælder for de millioner af amerikanere der overvejer at stemme på ham. Meget "sympatisk" og ekstremt arrogant.

"Han blev derfor betragtet som en ledende kandidat til en stor miljøpost i præsident Obamas regering i 2008, men blev anset som problematisk, fordi han i 1980'erne var blevet dømt for heroin-besiddelse". Uden at forklare baggrunden for misbruget, har journalisten også gjort RFK Jnr. til narkoman.

"Med hans karriere som både bestsellerforfatter såvel som frontfigur inden for miljøet, kunne hans kamp for sager som rent vand meget vel have været hans eftermæle. Men for knap 20 år siden blev Robert F. Kennedy Jr. fikseret på idéen om, at vacciner er farlige trods overvældende videnskabelig konsensus om det modsatte, påpeger nyhedsbureauet AP". Her sniger et ord som "fikseret" sig ind i teksten, som også er et stærkt negativt ladet udtryk, der nemt efterlader læseren med indtrykket af en forrykt person i værste fald og i bedste fald en person der er engageret.

"Han har gennem årene brugt sin berømmelse som en Kennedy til bygge den udskældte organisation Children's Health Defense op". "Udskældte", igen et stærkt negativt ladet ord.

Hvorfor har journalisten ikke læst op på baggrunden for CHD. CHD er en organisation som omfatter mange emner, hvoraf et af dem er spørgsmålet omkring vacciner og eventuelle skadevirkninger, især på børn. Miljøet fylder mindst lige så meget i organisationen, der har en lang række af faglige professionelle tilknyttet med hver deres ekspertise, advokater, læger, videnskabsfolk o.s.v.

I øvrigt er baggrunden for RFK Jnr. interesse for vacciner og eventuelle skadevirkninger i starten af dette årtusinde, at en række af mødre i forbindelse med vaccinering af deres spædbørn, oplevede alvorlige sideeffekter de mente var direkte årsag af vaccinen. Mødrene blev ikke taget alvorligt af de officielle myndigheder, hvorfor de i starten af nullerne henvendte sig til RFK Jnr., som i første omgang overhovedet ikke ville røre ved de sager. Men efterhånden som han dykkede ned i hver enkelt sag, blev hans interesse vakt.

"Hans mangeårige kamp mod vacciner fik ekstra vind i sejlene som følge af coronakrisen. I 2020 fordoblede mængden af donationer til hans organisation, hvor den ifølge nyhedsbureauet AP modtog 46 millioner kroner". RFK Jnr. har udtalt utallige gange at han ikke er imod vacciner generelt, men at man bør være kritisk i forhold til vacciner og medicin i det hele taget. At organisationen modtog 46 millioner kroner i støtte er intet at regne for hvad andre organisationer får af støtte fra bl.a. medicinalindustrien.

"I 2021 førte hans usande påstande til, at Instagram slettede hans konto for "gentagne gange at have delt modbeviste påstande" om coronavirus og vacciner". Der var mange der blev (og stadig bliver) censureret på Instagram, YouTube, Twitter og FB, det var han absolut ikke ene om at blive, ja selv BMJ (British Medical Journal).

"I sidste måned inviterede Republikanerne i Repræsentanternes Hus tilmed demokraten til en høring i Kongressen om censur, mens snesevis af demokrater modsatte sig og sagde, at Kennedy ikke skulle have en platform til at sprede misinformation og hadtale". Alene det faktum journalisten benytter ordet "tilmed" i den formulering vidner da kun om at journalisten er ganske fordomsfuld. Det er lige før det overtrumfer demokraternes forsøg på at hindre RFK Jnr. i at udtale sig i en høring om censur og ytringsfrihed?

"Den 20. juli talte Robert F. Kennedy Jr. ved kongreshøringen om den føderale stats påståede censur af borgere, journalister og politiske figurer". I den forbindelse er det blot at henvise til Twitterfiles der understregede ekstrem brug af censur, bifaldet af myndighederne i USA, herunder FBI og efterkommet af stort set alle betydende sociale medier og ikke mindst mainstream medier.

"Hos NBC News lød meldingen, at høringen "sammenfatter Kennedys usædvanlige kampagne, der har været promoveret af konservative og fordømt af demokrater som en kynisk finte til at afspore præsident Bidens genvalg og promovere konspirationsteorier" Jeg ved ikke om journalisten faktisk har set høringen og lyttet til hvad RFK Jnr. faktisk sagde? Og demokraternes reaktion under høringen? Og er indholdet i ovenstående uddrag fra artiklen ikke også at sammenligne med en konspirationsteori?

Eller hvad med denne udtalelse: "Avisen Washington Post beskrev efterfølgende høringen som kulminationen på "højrefløjens slet skjulte kampagne for at ophøje Robert F. Kennedy for dets egne politiske formål". Det lyder da også som en konspirationsteori?

Jeg kunne blive ved, men slutter med dette sidste uddrag fra artiklen: - Jeg er stolt over, at præsident Trump kan lide mig, lød reaktionen fra Kennedy. Hvorfor kun nævne en del af svaret og ikke hele svaret: 'I'm proud that Trump likes me, I want to bring people together' Hvis den sidste del af sætningen kommer med, vil man som læser få et ganske andet indtryk af konteksten. Som i øvrigt falder meget godt i tråd med det videoindslag der er i artiklen.

Ingen tvivl om at RFK Jnr. er en kontroversiel personlighed, men det retfærdiggør ikke at I som nyhedsmedie stort set karaktermyrder personen RFK Jnr. i hver eneste sætning artiklen igennem.

Og hvis man lytter til hvad RFK Jnr. faktisk sagde i sin indledende tale under den foromtalt høring, tvivler jeg på at der mange der vil være uenig med ham, uanset politisk ståsted, hvis de for et øjeblik kunne lade ego og ambitioner fylde lidt mindre. <https://www.youtube.com/watch?v=g1npE-oRMQo>

"DR's tendensordliste beskriver ord og begreber i den aktuelle nyhedsdækning, som man i en upartisk og afbalanceret nyhedsdækning skal være særlig opmærksom på".

Jeg spørger mig selv hvad er agendaen bag ved en meget partisk og slet afbalanceret artikel? Men idet DR er helt uafhængig af politisk indblanding, må det jo så blot være en journalist der måske er blevet revet lidt med af egne fordomme og politiske ståsted.

Hvor ville de klæde DR nyheder at lave en artikel om RFK Jnr. og CHD, upartisk og afbalanceret, med intentionen om at oplyse og informere med tillid til at læseren selv kan drage egne konklusioner.

Det betyder selvfølgelig heller ikke at man skal være ukritisk i forhold til RFK Jnr. og Childrens Health Defence, men anerkende at CHD ikke kun er én person RFK Jnr. At RFK Jnr. i mange år og stadig gør, kæmper for børns vilkår, om det så er miljø, helbred eller andet. At CHD er en organisation med mange forskellige professionelle fagpersoner tilknyttet. I Europa er der en afdeling af CHD."

DR svarer

Den 30. oktober 2023 svarer redaktionschef for DR Udland Niels Kvale (herefter benævnt NK) følgende på klagen:

"DR skal ganske rigtig levere en upartisk og afbalanceret nyhedsdækning, men vi skal også forholde os kritisk og afspejle virkeligheden. Det betyder blandt andet, at når vi beskæftiger os med kontroversielle personer - og det er Robert F. Kennedy Jr. (RFK) et eksempel på - så kommer vores dækning nødvendigvis til at sætte fokus på, hvorfor de er kontroversielle.

Her er mine kommentarer til de enkelte klagepunkter:

Overskriften: Der er dækning i artiklen for, at RFK er "udskældt". Vi har dog nu valgt at sætte "det forkerte parti" i citationstegn for at understrege, at der er tale om et citat fra en kilde i artiklen.

"Famøse": Ordet kan både betyde berygtet og berømt. Ordet er her anvendt i sidstnævnte betydning.

"Modbydelige" og "jammerlige": Her er der tale om direkte citater fra familiemedlemmer til RFK.

"Citronmåne": Et direkte citat fra Mads Dalgaard Madsen.

"heroin-besiddelse": Det er et faktum, at RFK er dømt for denne forseelse.

"fikseret": Her er der tale om et citat fra nyhedsbureauet Associated Press, som det fremgår af teksten.

"udskældte organisation": Det er vores klare vurdering, at der er dækning for at bruge denne betegnelse om Children's Health Defense.

"Instagram slettede hans konto": I overensstemmelse med fakta.

"tilmed": Brugen af dette ord skal understrege det overraskende i, at RFK bliver inviteret af et parti, som på papiret er hans politiske modstandere.

"påståede censur": Det er korrekt, at de såkaldte Twitter Files har afdækket føderale forsøg på at undertrykke en bestemt historie. Men den pågældende høring havde et bredere fokus, og vi bruger ordet "påståede" for at markere, at en mere vidtgående censur ikke er bevist.

"NBC News + Washington Post": I begge tilfælde er der tale om referater af de to mediers dækning af høringen.

"Jeg er stolt over...": Vi forkorter ofte citater for at zoome ind på de mest interessante dele - med mindre det medfører, at udtalelser bliver taget ud af en sammenhæng. Det er efter vores vurdering ikke tilfældet her.

Generelt kan man sige, at du tager vores journalist til indtægt for udtalelser, som andre personer eller medier står bag. Vi har naturligvis valgt at bruge netop disse kilder i artiklen. Sådant er den journalistiske arbejdsproces: Vi indsamler viden, og så vælger vi en vinkel. Det endte i dette tilfælde med noget, man kunne kalde et kritisk portræt, og det var altså den form, som efter vores vurdering bedst afspejlede virkeligheden."

Procedure

Det følger af DR's etiske retningslinjer, at DR skal svare på en klage inden for fire uger. Denne frist er overskredet i dette tilfælde. Det er kritisabelt og beklageligt. Klagesvaret lever i øvrigt op til alle standarder i form af rette person, svaret forholder sig til indholdet, og der er givet klagevejledning.

Indstilling fra lytternes og seernes redaktør

DR's etiske retningslinjer og værdigrundlag lægger vægt på, at DR ikke er partisk. DR er fair over for alle parter, holdninger og synspunkter gennem en upartisk og kritisk journalistik. Klagers påstand er, at DR overtræder denne bestemmelse systematisk gennem den påklagede artikel. Den er – ifølge Klager – én lang ensidig kritik af politikerens Robert F. Kennedy Jr. (herefter benævnt RFK)

Jeg vil herefter gennemgå de ord, som Klager mener dokumenterer partiskheden i artiklen. Ordene er ikke i denne gengivelse angivet med rødt, sådan som det er i Klagers oprindelige klagebrev.

"Udskældt vaccinemodstander med godt efternavn." Ganske særligt brugen af ordet 'vaccinemodstander' har en negativ historie bag sig, mener Klager.

Jeg er enig i DR's svar. "Overskriften: Der er dækning i artiklen for, at RFK er "udskældt". Vi har dog nu valgt at sætte "det forkerte parti" i citationstegn for at understrege, at der er tale om et citat fra en kilde i artiklen."

Der nævnes eksempelvis i artiklen, at flere familiemedlemmer til RFK har taget afstand fra ham og kaldt hans udtalelser "modbydelige" og "jammerlige", ifølge artiklen.

"Men han stiller op for det forkerte parti." Klagers påstand er til dette punkt, at RFK ikke er bekendt med sit eget politiske ståsted.

Citatet stammer fra en kilde, Mads Dalgaard Madsen, som i artiklen vurderer, at RFK er mere populær blandt republikanere end de demokrater, som RFK stiller op for.

"Herunder et medlem af den famøse Kennedy-klan i form af Robert F. Kennedy Jr." Ifølge Klager er ordet 'famøs' blot et andet ord for 'skandaløs.' Kennedyfamilien har i den offentlige omtale siden 1960'erne både opnået stor hæder og skandalisering. Et eksempel er Edward "Ted" Kennedys ulykke ved Chappaquiddick. "Ted" Kennedy var bror til John F. Kennedy og Robert Kennedy. I 1968 var han favorit til posten som USA's næste præsident, men året efter var han ude for en trafikulykke på Chappaquiddick Island, Massachusetts, som kostede en ung kvinde livet, og det skadede hans omdømme og mulighed for at blive valgt som præsident.

Det forekommer berettiget at anvende ordet "famøs."

"Og flere familiemedlemmer til at tage afstand fra præsidentkandidaten og hans "modbydelige" og "jammerlige" udtalelser." Der er tale om citater, som fremgår af artiklen. Kritikken afvises.

"Hvis du satte en citronmåne ind i det demokratiske primærvalg lige nu, så ville den få omkring ti procent i meningsmålingerne." Klager finder det kritisabelt, at DR sammenligner RFK med en "citronmåne." Der er tale om et citat fra førnævnte kilde. Kritikken afvises.

"Han blev betragtet som en ledende kandidat til en stor miljøpost i præsident Obamas regering i 2008, men blev anset som problematisk, fordi han i 1980'erne var blevet dømt for heroinbesiddelse." Klager mener, at DR uden at redegøre for misbruget gør RFK til narkoman.

Det er en kendsgerning, at RFK modtog en dom for heroinbesiddelse i 1982. Den kendsgerning kan DR bringe i et portræt af RFK. DR skriver ikke i artiklen at RFK er "narkoman" sådan som Klager skriver, men henviser til fakta: at RFK modtog en dom for besiddelse af heroin. Kritikken afvises.

"Med hans karriere som både bestsellerforfatter såvel som frontfigur inden for miljøet, kunne hans kamp for sager som rent vand meget vel have været hans eftermæle. Men for knap 20 år siden blev (RFK) fikseret på idéen om, at vacciner er farlige trods overvældende videnskabelig konsensus om det modsatte, påpeger nyhedsbureauet AP." Klager kritiserer ordet 'fikseret' som – ifølge Klager – giver indtryk af en forrykt person. Der er tale om et citat fra AP. Kritikken afvises.

"Han har gennem årene brugt sin berømmelse som en Kennedy til at bygge den udskældte organisation Children's Health Defense op." Igen en negativ udlægning som ikke tager højde for det arbejde, som organisationen har stået for, påpeger Klager. DR konstaterer blot, at der er dækning for udtrykket.

Jeg kan på baggrund af de tilgængelige informationer ikke vurdere, om organisationen er decideret "udskældt", men konstatere, at der har været debat om og kritik af organisationen i flere medier.

"Hans mangeårige kamp mod vacciner fik ekstra vind i sejlene som følge af coronakrisen. I 2020 fordoblede mængden af donationer til hans organisation, hvor den ifølge nyhedsbureauet AP modtog 46 millioner kroner." Klager påpeger, at RFK ikke er imod vacciner, men kritisk, og at 46 millioner kroner er et lille beløb i forhold til, hvad andre organisationer får i støtte, for eksempel fra medicinalindustrien. Betragtningerne er her irrelevante, da DR citerer AP, hvilket er helt op til DR, som har redigeringsretten over stoffet. Kritikken afvises.

"I 2021 førte hans usande påstande til, at Instagram slettede hans konto for "gentagne gange at have delt modbeviste påstande" om coronavirus og vacciner." Klager påpeger, at mange blev som RFK censureret på sociale medier.

Jeg er enig med Klager i, at man ikke kan tage det som et uangribeligt faktum, at sociale medier har ret, når de sletter personers indhold med henvisning til, at det ikke er korrekt indhold. Men her er der, efter min bedømmelse, tale om, at DR citerer Instagram. Sætningen "gentagne gange at have delt modbeviste påstande" om coronavirus og vacciner, er netop i citationstegn, og det henviser til Instagrams begrundelse. Kritikken afvises.

"I sidste måned inviterede Republikanerne i Repræsentanternes Hus tilmed demokraten til en høring i Kongressen om censur, mens snesevis af demokrater modsatte sig og sagde, at Kennedy ikke skulle have en platform til at sprede misinformation og hadtale." Ordet "tilmed" viser hvor fordomsfuld journalisten er, skriver Klager. Jeg er enig med DR i, at ordet skal understrege det overraskende i, at RFK bliver inviteret af sine politiske modstandere. Kritikken afvises.

"Den 20. juli talte Robert F. Kennedy Jr. Ved kongreshøringen om den føderale stats påståede censur af borgere, journalister og politiske figurer." Klager skriver, at dette blot er at henvise til Twitterfiles og den ekstreme brug af censur, bifaldet af myndighederne i USA. Klager har påstået, men ikke dokumenteret en omfattende brug af censur. I øvrigt er der tale om, at DR bringer en oplysning, som ud fra det angivne er faktisk korrekt. At RFK talte ved den pågældende kongreshøring. Kritikken afvises.

"Hos NBC News lød meldingen, at høringen "sammenfatter Kennedys usædvanlige kampagne, der har været promoveret af konservative og fordømt af demokrater som en kynisk finte til at afspore præsident Bidens genvalg og promovere konspirationsteorier." Klager må opfattes sådan, at han ikke mener, at der i høringen er dækning for citatet.

Der er tale om referat fra to navngivne amerikanske kilder, NBC og Washington Post. Kritikken afvises.

"Avisen Washington Post beskrev efterfølgende høringen som kulminationen på "højrefløjens slet skjulte kampagne for at ophøje Robert F. Kennedy for det egne politiske formål." Klager henviser til det forrige punkt. Det samme gør jeg. Her citeres Washington Post.

"- Jeg er stolt over, at præsident Trump kan lide mig, lød reaktionen fra Kennedy." Hele citatet lyder, skriver Klager: "I'm proud that Trump likes me, I want to bring people together." Dette er ikke korrekt gengivet af Klager. Citatet fra RFK lyder ordret: "I'm proud that president Trump likes me, even though I don't agree with him on most of his issues. Because I don't want to alienate people. I want to bring people together".¹ Det er et medies frie ret at vælge at bringe dele af en udtalelse til citat, så længe det er retvisende for indholdet i udsagnet. Klager påpeger, at hele citatet giver et andet indtryk, hvilket jeg vil medgive, at Klager har en pointe i. Hele citatet understreger og udbygger den pointe, at det for RFK drejer sig mindre om personen Trump end at forene demokratiske og republikanske vælgere. Kritikken afvises.

Konklusion og sammenfatning

En læser klagede over en artikel på dr.dk om den amerikanske politiker Robert Kennedy Jr. Klager fandt, at artiklen i kraft af ordvalg og citatbrug var partisk og begik "karaktermord" på politikeren. I fjorten ud af de femten angivne eksempler får Klager ikke medhold. Det sidste eksempel er ikke partisk, men Klager har ret i, at det havde været mere retvisende, at DR havde bragt hele citatet.

Klager får ikke medhold.

Jesper Termansen, den 7. december 2023

¹ https://www.youtube.com/watch?v=KaTUepQ_V34 – det fulde citat kan ses og høres her.